raha, siis ma önnest ei jää ilma! Nönda arwab mitu, saab raha, aga kas önne kaa? — Wöta näpust! Ega raha ole juur, mis ika önne-wilja wäljaajab. — Püha kiri ütleb: „Neil, kes Jumalat armastawad, tulewad köik asjad heaks — ja önneks.“ See on tõsi. Raha on raha, aga südamed, mis rahaga koku saawad on mitmesuguſed; südant mööda annab raha oma andi, olgu ön, olgu wiletsus. Lua-Matsi lugu näidagu lugijale südant, kellel önne oli ilma rahata ja kelle ön ei kadunud, kui raha sai.

Oma poisi-põlwest mäletan Lua-Matsi kül weel, kuda ta iga laupääw tuli meiegi ukse ete Harjunlitsal ja pani muist kaupa meile maha. Sest temal oli teatud kohte ja teatud päiwi, millal tuli ja ika wöeti teda heal melel wastu: sest, kes puhtust armastab kojas, se armastab luude, ja kes head luuda tahtis, see ostis Lua-Matsi käest ja armastas siis teda kaa, sest temal oli kena kaup ja mis ostja weel tähele paneb, temal oli ika lahke meel. Mina ja teised majalapsed hoolisime sest köige enamiste ja kui kuulsime: „Lua-Mats seal!“ siis aga ukse ete ta juure ja kuulasime omale kaupa: weikest wangkrekest, kullerkupu-kimbukest, marju ehk muid niisugusi lapse-asju ja kui neid oli, siis jälle tagasi wanemate juure, palusime, meelitasime, kuni meile midagi osteti. Nönda oli siis Lua-Mats

laste-sõbr ja olesime teda weel enam armastanud, kui oleks toonud aiwa kanna ja mite luude, sest luaga oli see weider wiis, et wõeti waheſt witsu wälja, heast luast häid witsu, ja anti meile, kui koeruſt tegime, häästi naha peale. Siis süda oli tige Lua-Matsi peale! Aga nüüd, mehe aru peas, tänan teda weel taga järel: andku Jumal ta hingele kallist rahu! tema witsad on palju head teinud ja soowin aga oma poisile, et omal ajal temalegi niisuguse Lua-Matsi käest abi saaks.

2. Lua-Mats lapse-põlwes.

Mõni külamoor ütleb ehk: „see 'p ole öiete üles-pandud; tuleb öölda — Lua-Mats sea-põlwes — kes leeriskäimata, eks ta ole alles siga?“ Mina ütlen: „ei ole siga! on aga ika inimene; inimesest ei sünni siga ilmale, waid lapsuke ja nönda sündis Lua-Mats kaa!“

Tema isa oli küla-karjane ja paragu suri sel pääwal kui Mats sai nime alla. Ema oli põdur ja waene, kerjata ei tahtnud. Wanem laps, Matsi öde, oli wõõra kohta läinud sigu (kellel neli jalga al) hoidma, pärast sai mõisa-teenistusesse ja oli priske, auus tüdruk, ema ja wenna rõõm. Kül ema oleks aega mõda poisi ka pannud orjama, aga ei tahtnud ükſi jääda oma sauna ega wõinudgi: pois pidi abiks olema! et kül raske oli, taks kõhtu